

Slutrapport

Dyrevelfærd - implementering af EU forordning 1099/2009

Kreaturer

15. april 2013
2000712
SST/MT

Formålet med projektet var at

- fastlægge metoder til dokumentation for anvendte procedurer og systemer til håndtering af kreaturer
- udarbejde undervisningsprogram til brug for virksomhedernes medarbejdere, herunder dyrevelfærdsansvarlige

Jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet skal personer, der beskæftiger sig med aflivning og dermed forbundne aktiviteter, have gennemgået et kompetencegivende kursus. Bekendtgørelse nr. 902 af 4. september 2012 om uddannelse præciserer krav til kursusudbydere og kurser.

Fødevarestyrelsen (FVST) har godkendt DMRI som kursusudbydere. Kursusmateriale målrettet kreatur-slagterier er udarbejdet og tilrettet i overensstemmelse med tilbagemelding fra FVST. Hoved- og tillægskurser af hhv. 6 og 3 timers varighed er udbudt, hvilket fremgår af <http://www.teknologisk.dk/kurser/dyrevelfaerd/c591>. Beskrivelse af kursus er vedlagt.

DMRI har endvidere bidraget med faglige input til standardprocedurer, som efterfølgende er indarbejdet i Branchekoden. Endvidere er metoder til dokumentation af fx bedøvelse indarbejdet i kursusmaterialet.

Kursus for medarbejdere der beskæftiger sig med aflivning af kreaturer og dermed forbundne aktiviteter på slagteri

Kursus til opnåelse af kompetencebevis for personer, der beskæftiger sig med aflivning af slagtedyr og dermed forbundne aktiviteter, er udviklet og udbudt, jf. artikel 7, stk. 2 og artikel 21 i Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet (aflivningsforordningen) samt bekendtgørelse nr. 902 af 4. september 2012 om uddannelse af personer, der beskæftiger sig med aflivning af dyr og dermed forbundne aktiviteter på slagteri. Kurset afsluttes med en prøve.

Uddannelsens **målgruppe** er medarbejdere, der varetager håndtering og aflivning af kreaturer. Det er hensigtsmæssigt, at kursisterne på forhånd har et vist kendskab til området. **Målet med uddannelsen** er at give kursisterne et uddannelsesforløb, der imødekommer de krav, der stilles til uddannelse i aflivningsforordningen. Ud over at omfatte de specifikke krav, der stilles gennem forordningen og anden lovgivning, sikres kursisterne også indsigt i branchekrav, dyrenes adfærd samt håndtering af dyrene relateret til de daglige arbejdsopgaver.

Kursets opbygning. Aflivningsforordningen stiller i henhold til artikel 21, jf. artikel 7, stk. 2 krav om et kompetencegivende kursus, hvor følgende emner skal indgå:

- Håndtering og pasning af dyr inden fastholdelse
- Fastholdelse af dyr med henblik på bedøvelse eller aflivning
- Bedøvelse af dyr
- Vurdering af bedøvelsens virkning
- Ophængning eller ophejsning af levende dyr
- Afblødning af bedøvede, levende dyr
- Slagtning i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4

Ud over det skriftlige **kursusmateriale** anvendes diverse AV-materialer relateret til praktiske og teoretiske forhold i kursisternes hverdag. Materialet er ikke statisk, men tilpasses aktuel lovgivning, regelkrav, anbefalinger og teknisk udvikling.

Kurset afvikles over et tidsrum svarende til 6 timers **effektiv undervisningstid**, eksklusiv pauser og afsluttende prøve (3 timers effektiv undervisningstid for tillægskursus).

Den **afsluttende prøve** gennemføres ud fra retningslinjerne i aflivningsforordningen samt bekendtgørelse nr. 902 af 4. september 2012 om uddannelse af personer, der beskæftiger sig med aflivning af dyr og dermed forbundne aktiviteter på slagteri. Der anvendes en multiple choice prøve.

Der udstedes et **kompetencebevis** til kursister, der:

1. har tilstrækkelig mange korrekte besvarelser, og som dermed har bestået prøven og som,
2. forud for kursusdeltagelsen har fremlagt skriftlig erklæring om, at vedkommende ikke har begået en grov overtrædelse af fællesskabsretten og/eller den nationale lovgivning om dyrebeskyttelse i de tre år, der ligger forud for datoen for ansøgningen om et kompetencebevis. Erklæring afgives på formular, der findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.fvst.dk.

Kompetencebeviset udstedes af DMRI Teknologisk Institut.

Kursusplan - kreaturer

Indledning

- Lovkrav om uddannelse
- Krav fra interessenter

Lovgivning

- Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivnings-tidspunktet
Gennemgang af indholdet i aflivningsforordningens bilag IV der relaterer sig til håndtering, bedøvelse og aflivning af kreaturer. Forordningen udleveres med kursusmaterialet.
- Anden relevant lovgivning samt ekspertudtalelser
Overordnet information om anden lovgivning og udtalelser af relevans for håndtering, slagtning og aflivning af kreaturer, herunder eventuelle udtalelser fra råd (f.eks. Det Veterinære Sundhedsråd) og udvalg samt EFSA. Endvidere omtales Branchekode for Kreaturer.

Adfærd

- Dyrenes adfærd
Gennemgang af kreaturers adfærd, herunder deres fysiske behov.
- Sanserne
Gennemgang af alle fire sanser og deres betydning set i forhold til den praktiske håndtering af kreaturer på slagteriet.
- Kommunikation med artsfæller

Fra modtagelse til bedøvelse

- Modtagelse og aflæsning
Fokus på teknisk indretning og procedurer som giver god og skadesfri fremdrift af kreaturer, ligesom velfærdsvurdering af dyr er væsentligt tema.
- Drivning til opstaldning
Dyrenes reaktioner ved korrekt og "forkert" drivning, anbefalinger for korrekt brug af drivmidler samt betydning af indretning.
- Opstaldningssystemer
- Krav til vanding og fodring
Ud over lovgivning, fokus på placering og antal af drikkevands- og fodringsanordninger.
- Krav i forbindelse med længerevarende ophold i opstaldningsområdet

Bedøvelse, opkædning, stikning og egenkontrol

- Drivning eller fremføring til bedøvelse
Dyrenes reaktioner ved korrekt og "forkert" drivning, brug af drivmidler, stopanordninger samt forhold vedr. sammenblanding af dyr.
- Skydebokse og anden fiksering
Udstyr, som kan anvendes, instruktion i korrekt anvendelse samt fiksering.
- Bedøvelsesmetoder og bedøvelse
Gennemgang af forskellige bedøvelsesmetoder, kontrolfunktioner samt korrekt og fejlbehæftet anvendelse.
- Opkædning
- Stikning, oplukning og afblødning
- Vedligeholdelse af bedøvelsesudstyr

- Egenkontrol af bedøvelse
Gennemgang af bedøvelsesfaser, opvågning, udviste reflekser samt acceptable/ikke acceptable reflekser.
- Kontrol af bedøvelseskvalitet/virkning
- Nødudstyr (reserveudstyr)

Håndtering af syge eller tilskadekomne dyr

- *Billedmateriale med karakteristiske eksempler på dyr, der skal håndteres specielt ved modtagelse og gennem det videre forløb på slagteriet.*

Kvalitetsforringelser

- Kvalitetsforringende beskadigelser som følge af adfærd eller behandling
Der vises eksempler på kvalitetsskader i form af trykninger, blødninger m.v.

Slagtning i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4 - religiøse ritualer